1e Jaargang, nummer 9, 12 september 2024

REFO TIJD

Blad van het Instituut voor Calvinistische Studiën i.s.m. de Nederduits Gereformeerde Kerk (1571) - De moederkerk van Nederland sinds 1579. ‘Geen kerk zal over een andere kerk heersen, geen taakuitvoerder over de andere taakuitvoerder.’ (Kerkorde Emden, 1571)

In dit nummer : Van Kuyper tot Kersten, en Dooyeweerd en de strijd tegen de Deus Ex Machina

---

VAN KUYPER TOT KERSTEN

Iemand zei eens : ‘Deze tijdelijke materiële wereld is een perverse weerspiegeling van de geestelijke wereld, net zoals we in een rivier de weerspiegeling van een boom zien en alleen een dwaas in de rivier zou springen om de vruchten van zo'n boom te proeven.’

Toch springen velen in de rivier om de vruchten van de boom te proeven. Ze willen het de kortste en makkelijkste weg, ook al is het vals. Overmoed laat velen het doel missen. Velen zijn gehecht aan het aardse.

In 1918 werd de SGP opgericht om een banier op te richten tegen andere partijen, zoals die van Kuyper. 1918 was een antwoord op 1901, maar waren ze er wel klaar voor ? In 1921 werd het blad ‘De Banier’ opgericht door de SGP. Het gaat al direct mis in het eerste nummer : ‘Daar de overheid haar gezag van de Heere heeft ontvangen zijn wij verplicht haar te vrezen.’ Ook al stellen ze daarna dat de overheid ook in zonde kan leven, het komt akelig dichtbij Calvijn’s leer van vergoddelijking van overheidsgezag. Dit was niet zomaar een leer van Calvijn, maar een misvertaling van Romeinen 13.

Het boek ‘Calvijn leeft onder ons,’ over de dark side van Calvijn (want die had hij ook, net zoals overigens David en Mozes), schrijft hierover :

‘Romeinen 13 - Het mysterie van Exousia

Romeinen 13 staat erom bekend dat het mensen onderwerpt aan aardse leiders. Het is echter een verkeerde vertaling. Misschien kent u vers 1 ervan: 'Laat elke ziel zich onderwerpen aan de hogere machten. Want er is geen macht dan van God: de machten die er zijn, zijn door God verordend,' zegt de KJV.

Kerkleiders hebben het gebruikt om hun mensen ermee te onderwerpen, door te zeggen dat ze hen moesten gehoorzamen. Maar laat u niet misleiden. Dit vers gaat niet over 'vlees en bloed'. Het woord machten is de Engelse vertaling van een woord dat veel in de Bijbel wordt gebruikt: exousia. Exousia betekent letterlijk vrijheid. Het gaat over een geestelijke macht. We zien dit woord in de Bijbel als een beschrijving van een orde van engelen. Exousia is om de geestelijke machten van de hemel te beschrijven. Exousia is ook om demonische machten te beschrijven, als tegengesteld aan vlees en bloed: Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen exousia, tegen de heersers van de duisternis van deze wereld, tegen de geestelijke boosheden in de hemelse gewesten. (Ef. 6:12) In Romeinen 13 gaat het over de hogere exousia, dat zijn de engelen die trouw zijn aan God. Verder lezen we in vers 1 dat er geen dergelijke exousia is dan van God, de overtreffende trap. Dus worden we opgeroepen om te vechten tegen de lagere exousia, de gevallen engelen, om hen te weerstaan, maar om ons te onderwerpen aan de hogere exousia, de goddelijke en hemelse engelen. Als we ons niet onderwerpen aan de engelen, en ons er niet tegen verzetten, dan lezen we in vers 2 dat we onder oordeel en straf komen. Het gaat over de regeling van God, de hogere exousia en niet de lagere exousia, want die demonische orde die we moeten weerstaan. Hiervoor hebben we de wapenrusting gekregen. Dit is dus precies het tegenovergestelde van wat veel kerkleiders prediken om hun kerkbanken vol te krijgen. De verkeerd vertaalde Romeinen 13 is een van de grootste valkuilen voor het lichaam van Christus, die het in slavernij probeert te brengen. Het is een leugen dat we ons moeten buigen voor ‘alle’ exousia. Het is een leugen dat ‘alle’ exousia van God is. We hebben gezien dat er twee verschillende soorten exousia zijn. Dit is wat de Griekse grondtekst ons laat zien.

Openb. 17:12-13 En de tien horens die u zag, zijn tien koningen, die nog geen koningschap hebben ontvangen; maar die ‘exousia’ als koningen ontvangen op één uur met het beest. Dezen zijn één van zin, en zullen hun macht en ‘exousia’ aan het beest overdragen. Als iemand u zou vertellen om ‘alle exousia’ te gehoorzamen, dan zien we in Openb. 17:12-13 dat we dan de koningen van het beest volgen, en beste vrienden, dit gebeurt al. Velen volgen het beest door middel van deze leugens, om het merkteken van de mens te ontvangen in plaats van het merkteken van God.’

Tot zover het boekgedeelte. De vergoddelijking van overheidsgezag

(Calvijn's commentaar op Mattheus 26:52) - Deification of magistrates, is één van de fundamenten van Tulip (zie nr. 42 van ons blad 'Geestelijke Opvoeding'. Calvijn had wel degelijk een darkside die dus in het boek 'Calvijn leeft onder ons' wordt besproken. Dat kunnen we niet goedpraten, zoals we David's afschuwelijke zonden ook niet kunnen goedpraten. Calvijn was niet onfeilbaar.

In het boek 'Calvijn - Wraak van de farizeeërs' wordt aangegeven dat Calvijn niet terugschrok voor moord en marteling van zijn opponenten. Nu, daar heeft hij ook openlijk van getuigd in zijn eigen brieven.

In zijn brief aan Farel, 24 juli 1555 schreef hij : 'En ik ben er stellig van overtuigd dat zij niet zonder het oordeel van God, in strijd met het vonnis van de rechters, een langdurige marteling onder de hand van de beul hebben ondergaan.'

In zijn brief aan Farel, 13 februari 1546 schreef hij over Servetus : 'Als hij komt, zal ik hem, veronderstellend dat mijn gezag iets waard is, nooit levend laten vertrekken.'

Calvinisten hebben gesteld dat het vergeleken kan worden met het bloed wat David aan zijn handen had van Uria.

Het zijn zwarte bladzijden in de geschiedenis van Calvijn. We moeten oppassen met overheden en ook ervoor zorgen dat we zelf niet schuldig komen te staan. De Oud-gereformeerden waren veel terughoudender op dat gebied, bang dat Kersten in machtspelletjes terecht zou komen.

Wij moeten net als met 1901 zeker worstelen met 1918, zoals we ook moeten worstelen met Calvijn. De Bazuin zegt het eigenlijk zelf al, dat men niet langer langs de weg van zelfkennis, vernedering en worstelingen gevoerd wil worden. De oude mens der zonde behoeft niet gekruist en gedood te worden. Gelukkig heeft de Heere in het midden van ons nog doen overblijven een ellendig en arm volk, stelt de Bazuin. Maar wij zeggen dan : 'Wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle.'

Ik had een droom over de SGP, en alles begon ouder te worden. Maar wij moeten juist wederkeren tot het kinderlijke geloof, de fontein van de eeuwige jeugd zien te vinden. Alles werd grijs en muizerig. Er lopen twee lijnen door de SGP, een goede en een slechte. Ook de SGP had een dark side.

Kersten draafde te ver door. Jezus was veel anarchistischer. Het koninkrijk der hemelen is niet van deze wereld. Er moest nog veel meer gebeuren in de reformatie. Daarom moest 1944 ook komen, en 1953.

Alhoewel wij calvinisten zijn zijn wij geen tulip-calvinisten en praten wij de dark side van Johannes Calvijn ook niet schoon. We nemen het voor wat het waard is. Daarover hebben we ook in ons andere blad, Geestelijke Opvoeding, geschreven. En zo is het ook met Kersten. We verafgoden hem niet. Hij was niet onfeilbaar. Direct bij het verschijnen van nr. 1 van de Bazuin worden vrouwen aangevallen, op een lager plan gezet, en dat terwijl Galaten 3:28 zegt : 'Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijk en vrouwelijk: gij allen zijt immers één in Christus Jezus.' Paulus geeft soms ook toe dat hij een mening geeft in plaats van inspiratie heeft van God. Het is daarom ook te zot voor woorden om de oude bijbel 100% geinspireerd en onfeilbaar te noemen. Dat is iets Laodiceaans, alsof ze alles al hadden en nergens gebrek aan hadden, wat gewoon totaal onbijbels is. Sinds Karl Barth kan dat ook niet meer. Karl Barth liet zien dat de bijbel ook gewoon menselijk was met fouten, maar dat God het kon gebruiken. De theologische stroming is dus om deels calvinistisch te zijn en deels barthiaans, om zo deel te hebben aan de doorgaande reformatie. Ook Berkouwer kreeg steeds meer respect voor Karl Barth.

De vrouw dient in de gemeente te zwijgen, stelde nr. 1 van de Bazuin. Het zou een regel gegeven zijn door Paulus voor het gehele leven. De vrouw zou onder de man gesteld zijn. Maar de bijbel is dichterlijk met diepere betekenissen. Zat niet Maria aan de voeten van Jezus om naar de Heere te luisteren, en rende Martha niet in het rond om door het vlees te dienen ? Maria had het beste deel gekozen, en wij dienen allemaal als een Maria te zijn. Paulus zei ook dat lang haar bij een man een schande is, terwijl Simson zijn haar moest laten groeien. En ja, zo staat dat er in het Grieks, maar Jezus en ook Paulus spraken hoofdzakelijk Aramees. Josephus leerde dat het Grieks helemaal niet zo wijdverspreid was, want het werd juist door de Joden ontmoedigd en stond gelijk aan het eten van zwijnenvlees. De Joden rouwden erom toen de Septuagint (Griekse Vertaling van het Oude Testament) ontstond, want zij gebruikten de Peshitta. Het was een zeldzaamheid als een Jood Grieks kende in de eerste eeuw. Aramees was de lingua franca. Daarom is het ook onzin om de brieven van Paulus al teveel in Griekse context te vertalen, zonder daarbij het Aramees als bron te hebben.

1 Korinthe 11 Vers 12 zegt : 'Want gelijk de vrouw uit de man is, zo is ook de man door de vrouw; alles is echter uit God.'

Nu, laten we kijken naar Vers 14 : 'Leert de natuur zelf u niet, dat, indien een man lang haar draagt, dit een schande voor hem is ?' Zo zou dat vertaald kunnen worden vanuit het Grieks, en dat nemen we dichterlijk, maar laten we nu naar het Aramees kijken, de brontaal : 'Indien een man lang haar draagt, dan is dat een teken van het lijden (sa´ra, s'r).' Het kan ook als soberheid vertaald worden. Het duidt op de natuurlijke soberheid van de man,

heenwijzende op het kruis, en op de nazireeërsgelofte, die Paulus zelf ook genomen had en dus ook zijn haar had laten groeien, wat hij na de gelofte weer afknipte (Handelingen 18:18), dus zo komen deze tekstgedeelten, en ook de tekstgedeelten van het OT weer met elkaar in overeenstemming. De langere baard van een man wijst dus ook duidelijk op het dragen van het lijden, het dragen van het kruis, en dat is ook wat de natuur leert, waar Paulus op wijst.

Terecht zegt de Banier, nr 2. van 1921 dat we beginselgetrouw moeten zijn. Laten we dat dan ook doen. Ook stelt de Banier terecht dat we moeten sterven aan de zonde, aan eigenliefde en hoogmoed, en dat velen met hun belijdenis de begeerlijkheden des vlezes en de genietingen der zonde beminnen. We moeten klagen dat de getrouwen weinigen geworden zijn onder de mensenkinderen, stelt het blad. Ook helemaal waar.

En weer worden in nr 2. de vrouwen aangevallen. Luister : Als de bijbel toch heel duidelijk vrouwen heeft geroepen en aangesteld, zoals Deborah, dan moeten die Paulinische teksten toch een andere betekenis hebben dan wat men erin probeert te leggen. We moeten telkens weer deze bijbelse regel toepassen : niet door het vleselijke, maar wel door het geestelijke, en dit geldt ook voor het onderwerp van de vrouw. De vrouw hebben we nodig voor wedergeboorte, dus als dan zeer terecht de vaccinatie dwang door de Banier wordt gestreden in 1921 dan zou hun vrouwenbestrijding die strijd weer opheffen. Het is zeer tegenstrijdig. Vrouwenbestrijding is zeer materialistisch en ondoordacht.

In nr. 3 wijst de Banier erop dat een vader twee van zijn kinderen door vaccinatie verloor, en voor die vader was de statistiek niet één op de miljoen, maar 50 procent. Daarom stelt de Banier terecht dat de barmhartigheden der goddelozen wreed zijn. Terecht wilde de Banier de afschaffing van de onrechtvaardige vaccine dwang, en stelde dat de overheid niet over hun geweten heerste. Vandaar dat het ook zo gevaarlijk is om te stellen dat de overheid haar gezag van God heeft, zoals we zagen. Dat is een tulip-calvinistische leugen door misvertaling.

Romeinen 13 in het oorspronkelijke Aramees noemt de overheden ‘de vierde orde van de engelen’. Het gaat dus om de geestelijke overheden, en dan nog is er een strijd tegen de vleselijke overheden.

Dat doet de Banier ook : Blijft van de lichamen van onze kinderen af, roept de Banier. Gij zult niet een kunstbewerking aan het lijf dwingen waardoor én de vrije beschikking over eigen lichaam en over dat zijner kinderen én de vrijheid van het geweten wordt gekrenkt, stelt de Banier in nr. 3 van 1921. We mogen hierbij ook denken aan de tandartsendwang die kinderen en ook ouderen dwingt tot het hebben van vullingen, oftewel bot-implantaten, waardoor de mens de grootst mogelijke huidproblemen kan krijgen en andere zware gezondheidsproblemen, want het hoort daar niet in de mens. Mensen raken erdoor in een coma of komen in een rolstoel terecht. Het is ook een grote godsgruwel, en de engel des Heeren zal zeker het volk straffen die hiermee doorgaat. Er zijn voorbeelden genoeg van hoe verkeerd dit kan aflopen, hoe mensen worden geteisterd door deze dwangverpleging, en het moet maar een keer afgelopen zijn. Weet wel dat dit een bevel des Heeren is, op dezelfde lijn als de waarschuwing van de Banier in 1921. Jullie hebben van onze kinderen af te blijven met jullie giftige troep ! Telkens wordt er weer Russisch roulette gespeeld met onze kinderen ! Zo worden kinderen, en ook ouderen, telkens weer aan de medische Moloch geofferd. Door dwang houdt deze goddeloze markt zich staande, en de Heere pikt het niet meer ! Een gewaarschuwd mens telt voor twee, want de engel des Heeren zal zeker komen, en wie niet het bloed aan de deurposten heeft gesmeerd van het gekruiste vlees die zal onder een groot oordeel komen ! Weet wel dat dit een bevel des Heeren is !

Gij zult geen kinderen of ouderen dwingen met gifspuiten of gifimplantaten, want hun lichamen zijn het huis des Heeren. God waakt over de kinderen. Knoop het goed in uw oren, oh afvallig Nederland ! Er zijn vele godsgruwelen gepleegd die ten hemel schreien, en God kijkt en telt ! En wee de wachters die hier niet de bazuin over blazen, want dan zouden de wachters bloed aan hun handen hebben.

Financiele medische krankzinnigheid, dat is wat het is.

Dus geen gifspuiten, stelde de Banier, maar wèl *‘isolatie en ontsmetting’*. Je mag God niet verzoeken. Je moet voorzorgsmaatregelen treffen. De Banier stelde dat afzondering het middel Gods is om een beginnende pokverspreiding tegen te gaan, niet een giftig vaccin ! Houdt je aan het Woord des Heeren, het medicijn, en onderwerp je niet aan wereldse meesters. Gij kunt geen twee heren dienen. Dat is wat de Banier stelde in 1921.

En daarna ging de Banier weer rustig door met de aanval op vrouwen. Het is dus een golfbeweging. Er lopen twee lijnen door de Banier. Het is een gevecht tussen het ongeletterde vlees en het geestelijke.

Nederduits Gereformeerde Predikanten Fonds (NGPF)

DOOYEWEERD EN DE STRIJD TEGEN DE DEUS EX MACHINA

De aard van de sociologie is dialectisch, dus vandaar dat men de dialectiek moet leren kennen en begrijpen om ook maar

enigszins de sociologie te kunnen begrijpen. Waar men weigert hard door te leren daar komt men in de valstrikken van de cliché. Als de wijsbegeerte door Dooyeweerd de 'waardenleer' wordt genoemd (De wijsbegeerte der wetsidee I, p. 95), dan zien we weer, zoals onze catechismus stelt, hoe belangrijk het is dat de wijsbegeerte ervoor zorgt dat de theologie niet verzandt in overmatig dogmatisme.

We moeten bezonnen en gematigd omgaan met politiek. Het koninkrijk der hemelen is niet van deze wereld, en God's wegen zijn ondoorgrondelijk en niet naar menselijke maatstaven.

Volgens Dooyeweerd is er een zelfgenoegzame kern die absoluut is, en die zelf ook de zin niet is, want die staat buiten alles, en ook boven alles. We kunnen stellen dat we dan eerst te maken hebben met de zelfgenoegzame Laodiceaanse bron, want eerst moet de wetteloze mens komen die zich als een god opstelt in de kerk. Die weet alles al, heeft alles al, en is zelfgenoegzaam en absoluut en doet gewoon waar hij zelf zin in heeft, 'do what thy wilt'.

Dooyeweerd heeft het over het Archemedische punt waar God door het subjectieve zelf werkt, dus die staat er niet los van, en het Archemedische punt staat ook nooit los van de geboden, en transcendeert alles, alle zin-verscheidenheid, in zin-totaliteit. Dooyeweerd was dus een bergbeklimmer die de geestelijke Mount Everest beklom om de gereformeerde kerk tot een hoger filosofisch niveau te brengen. Onze zelfheid, en ook ons subjectieve zelf, moet deelhebben aan het Archemedisch punt. Het is bruikbaar materiaal. Zo kan de heersende menselijke filosofie gezuiverd worden aan God's openbaring, door het Archemedische punt. Dooyeweerd wijst terug op de a priori, als de prisma waarin alles begon. Dan moeten we dus onder het punt van zelfgenoegzaamheid komen. We zien nu nog de zelfgenoegzame, Laodiceaanse wereld die zichzelf als bron waant, als absoluut. De wereld slaapt en moet nog ontwaken. Wij moeten geheel door de Laodiceaanse bron heentrekken tot het Archemische punt om Laodicea in onszelf te overwinnen en te doen ontwaken.

Als je een kind vraagt wat hij later wil worden, en zo'n kind zegt : 'dood,' en je bent geschokt en vraagt waarom ? En zo'n kind vertelt je dan dat de tandarts hem dwingt om met vullingen te lopen waar hij last van heeft, dan weten we dat het een geestelijke oorlog is. Kinderen worden gedwongen met vullingen in hun botten (tand = bot) te lopen, terwijl er zenuwen doorheen lopen die al snel onderdrukt kunnen worden door lichaamsonvriendelijke en lichaamsvreemde materialen zoals bij de tandarts. 'Het is niet meetbaar,' zeggen ze dan, en zo proberen ze het tussen de oren te drukken van de kinderen, en dat terwijl ze eerst zelf hun materialen 'tussen de oren' van de kinderen hebben gestopt. Ze doen dit trouwens ook bij ouderen. Het is een tandarts-tirannie in Nederland. Niet alleen Nederland, maar ook in de gehele wereld. In Australië klaagden ze dat het nog wel erger was dan in Nederland. Het staat op dezelfde lijn van de vaccinatie-dwang waar de SGP tegen streed in hun blad 'De Banier' van 1921. Het staat op dezelfde lijn als de gedwongen vaginale besnijdenis, en de gedwongen voetinbinding van de Chinezen bij vrouwen, wat pas in de jaren 1900 ten einde kwam. Maar Nederland gaat rustig door met het martelen van haar kinderen. Het is een grote gruwel. Mensen kunnen niet meer naar hun werk, kunnen niet meer naar school, en worden zo in de ziekenzorg geduwd of in de psychiatrie, zodat daar een goede boterham aan verdiend wordt. Wij staan op tegen deze gruwelen. God staat op tegen deze gruwelen, en spreekt tot deze farao : 'Laat mijn volk gaan.' Zoals we weten kwam God met plagen omdat de farao zich verhardde, en die plagen zijn hier ook gekomen. Hebben ze iets van corona geleerd ? Niet veel. Het beest heeft zich niet bekeerd, zoals we in Openbaring ook lezen. Het is een gedwongen merkteken die ieder mens moet aanvaarden. Kinderen worden gebrandmerkt geboren, als slaaf. Het wordt van geslacht tot geslacht doorgegeven. Het is een erfelijke ziekte. Velen van de kinderen, en ook ouderen, plegen zelfmoord onder deze druk. Het is een geestelijke oorlog. Deze wereld maakt mensen wanhopig, tot het uiterste toe, want daar verdiend deze Laodiceaanse wereld aan. Het is een wereld van misdaad, van hond eet hond.

Vandaar dat we ook naar het Archemedische punt moeten gaan, naar de a priori, de steen der wijzen, of de steen der filosofen, om door het Laodiceaanse mijnenveld heen te komen. Wij zijn geroepen om hoop te brengen, om een doorgang aan te wijzen, in de wildernis. Daar werkte ook Dooyeweerd aan, als architect van de na-Kuyperse gereformeerde kerk, samen met B. Wielenga en Berkouwer. Zij zijn pilaren van de latere gereformeerde kerk. Dooyeweerd werkte het erfgoed van Kuyper verder uit.

Dooyeweerd waarschuwde tegen de afgoderij die in de wijsbegeerte kan doorwerken waar zij zelfgenoegzaam is geworden als selectieve zinsverabsolutering, wat in principe gewoon sofistisch-hedonistisch is, een duur woord voor egoïsme. Dooyeweerd noemt het de afval van de zinstotaliteit. Het is de verabsolutering van een deelwaarde, wat ook de definitie van een secte is. Het zelf is dan afgevallen van de arche, van het Archemedische punt, en zo heeft het zelf daar geen standplaats meer, zodat het zelf is afgedwaald, is weggegleden, en zo geen waarachtige zelfkennis meer heeft, waar Dooyeweerd op wijst. Men heeft een schijnzelf gemaakt. Het heeft niets meer met de oorspronkelijke zelfheid in het

Archemedische punt te maken. Zo kan er ook geen waarachtig inzicht in de zin-totaliteit en de oorsprong van alle zin zijn, stelt Dooyeweerd. (De wijsbegeerte der wetsidee I, p. 25)

Zo kwam het zelfbewustzijn van de mens in volle opstand tegen God, diende God niet meer, maar zijn ego, en werd zo verstrooid in de zins-verscheidenheid van de tijdelijke kosmos, stelde Dooyeweerd. Zo kwam de immanentie-filosofie opzetten, oftewel dat wat binnen de grenzen van het waarneembare en het bewuste blijft, als een braaf Pavlov hondje. De immanentie strijdt tegen het transcendente Archemedische punt, tegen het a priori prisma. Zo zijn zij het pad van de verabsolutering opgegaan, en op hun eigen verdorven wijze zijn ze schijn-transcendent geworden. (p.26)

Hij noemt dat het immanentie-idealisme zich schuldig heeft gemaakt aan de verabsolutering van het natuurwetenschappelijke vakgebied. Immanentie-idealisme is dus lui en laf denken, wat dus alles neemt zoals het is en daar munt uit probeert te slaan, en dat vervolgens tot wetenschap te strekken, en zo haar schijnkennis uitstrekt om daar vervolgens duur en belangrijk mee te gaan lopen doen. Zo strekt men luiheid zelfs tot schijn-ijver. Dat gebeurt allemaal in Laodicea. Zij zitten nog gewoon bij de vleespotten en de drugspotten van het oude leven. Dit is hoe diep de zondeval is gegaan, in afdwaling van de arche, van het Archemedische punt. Zij hebben hun eigen Archemedische punt opgericht, als een schijn-prisma, het goud der dwazen. Het zijn hun geluksstenen waarmee ze dobbelen, over de ruggen van anderen heen. De één z'n dood is de ander z'n brood. En zo hebben ze hun dwangverpleging opgericht. Wij strijden dus samen met Kersten en Dooyeweerd tegen dit grote kwaad.

Dooyeweerd ontmaskerde de afvalligheid van het Archemedische punt in de immanentie filosofie als Midas-afgoderij. Midas veranderde alles wat hij aanraakte als bij toverslag in goud, zoals de immanentie filosoof dat doet door de staf van de verabsoluteerde zinsbijzonderheid. Het is allemaal eigenbelang en zelfbelang. Er is geen zelfverloochening geweest. Ze hebben een snelle toren van Babel gebouwd. Zo maakten ze de kosmos, het vlees, tot logos. Het vlees was Woord geworden. Dat zien we om ons heen gebeuren, waar Karl Barth ook tegen gewaarschuwd heeft. Ze hebben het woord der mensen tot het Woord van God gemaakt. We zien drie grote strijders in de jaren 1900 : Kersten, Dooyeweerd en Karl Barth. Ja, ook Karl Barth hoort hierbij. Berkouwer begon Karl Barth meer en meer te verdedigen en meer en meer van zijn gedachtengoed over te nemen in zijn architectuur van de latere gereformeerde kerk.

In de Midas-afgoderij, de Laodiceaanse goudkoorts, verliest de immanentie-filosoof die zichzelf zelfgenoegzaam heeft verklaard richting op de zinstotaliteit, stelt Dooyeweerd. Zo geven ze een valse inhoud aan de zinstotaliteit, op het immanentie-punt, wat dus tegen het Archemedische punt ingaat. Zo begrijpt men de ware structuur van de zinsamenhang van de kosmos niet meer. Dooyeweerd noemt het een gemis aan radicaal-critische zelf-bezinning.

Als de zondvloeden komen dan zullen de immanentie-filosofen en ook de immanentie-theologen die denken dat de kerk alles al heeft in hun Laodiceaanse zelfgenoegzaamheid ontdekken dat er middelen ontbreken. Vandaar dat we ook moeten terugkeren tot wat de vaderen gegeven hebben, het 'eert uw geestelijke vader en moeder'. Wij moeten dus terugkeren tot deze zuilen van de latere Nederduits gereformeerde kerk, tot Kersten, Dooyeweerd en Karl Barth. Ook J. Wisse, C. Steenblok, F. Mallan en Klaas Schilder zijn belangrijke zuilen van de latere Nederduits gereformeerde kerk, niet in de zin van persoonsverering maar als referentie-punten tot hun leer. En de latere Nederduits gereformeerde kerk is christelijk gereformeerd en calvinistisch gereformeerd in haar natuur, deelhebbende aan de vrijgemaakte doorgaande reformatie.

Dooyeweerd laat ook het gevaar zien van de immanente eenheid, een gevaar van te eenzijdig monotheïsme, namelijk wanneer dit gaat strijden tegen alle veelheid van zin. Het is een sofistische uiteenscheuring van de zinsamenhang, waarbij Dooyeweerd wijst naar de Griekse filosofie. Uiteindelijk wordt dit dan gefilterd tot iets boven-tijdelijks en tijdelijks, waarbij de aan de tijd immanente vorm dan wordt vergoddelijkt tot arche, tot oorsprong, als Archemedisch punt. Zo komt het tot een ware religieuze en geestelijke oorlog, want er kloppen dingen niet. Men heeft in grote haast, zonder het te verdiepen, dingen aan elkaar gepast. Dat is weer het dwangmatige karakter ervan, wat we overal nog steeds om ons heen zien. Men heeft een dwangmatige realiteit gebouwd, voor de markt en voor de macht. Men is controle-zuchtig, ja, controle-ziek. Midas is tot God verklaard, en zo heeft de mens zijn goudkoorts verzadigd, en is zo zelfgenoegzaam geworden, en verdedigd dit met hand en tand met de meest verdorven drogredenen, maar die worden veelal blind geloofd vanwege dat kinderen het met de paplepel ingegoten krijgen en een zwaard van Damocles aan een zijden draadje boven hun hoofd hebben hangen. Dooyeweerd spreekt omtrend deze dingen over een afvallige religieuze wortel.

Dooyeweerd noemt dan het hart als de volheid van de zelfheid, als de in waarheid transcendente wortel, het enige punt waarin we het tijdelijke zin-onderscheid en de tijdsamenhang te boven kunnen gaan. In het hart ligt dus de eeuwigheid. Deze volheid van de

zelfheid bestaat alleen in de godsopenbaring van zonde, waar Dooyeweerd op wijst. Wij moeten dus de diepte van de zondeval kennen. In die zin komt Dooyeweerd op één lijn met C. Steenblok. De immanentie-filosofie probeert het zonde-vraagstuk te ontvluchten, schoon te praten. Daar worden ook rustig Jezus-afgodsbeelden voor opgetrommeld. Er is een verschil tussen de Laodiceaanse Jezus en de calvinistische Jezus als voorbeeld en herinnering. De calvinistische Jezus kon je niet zomaar snel van stal halen en voor je karretje spannen, want er was het zonde-probleem en het probleem van de uitverkiezing, dus niemand had zomaar snelle sleutels voor dit apparaat.

Dooyeweerd stelt dat Jezus niet zomaar allerlei immanente problemen oplost, maar dat Jezus wijst op de kennis. Nu, we moeten hier stellen dat naast de immanente filosofie ook de transcendentale filosofie potentieel gevaarlijk is. We moeten wijzen, zoals Dooyeweerd dat ook doet, op de zondologie, en met name ook op de zondologische filosofie, want anders ligt er het gevaar dat de zondeproblematiek te snel wordt afgesloten als een dogma, waar J.J. van der Schuit, een student en opvolger van J. Wisse in de christelijk gereformeerde kerk ook tegen waarschuwde. Ook als we het hebben over de kruizologie, de lijdenskunde, dan mogen we dat alleen bespreken in het verband van de zondologie, wat dus een filosofie op zich is. Zo worden er geen snelle sleutels aangereikt om hieruit te komen. Het is een smalle, lange weg, met veel doorns, en er zijn veel valstrikken. Calvijn heeft dit hele pad ook uitgestippeld. Kant ook, en daarna Dooyeweerd. Het is van belang om tot een neo-dooyeweerdiaanse filosofie te komen omtrend deze dingen.

Jezus komt niet met autoritaire oplossingen, stelt Dooyeweerd. Hij wees op de diepte van de kennis, niet als een deus ex machina.

We kunnen stellen dat we uiteindelijk bij de zondologische psychologie en sociologie terecht komen. We mogen dit niet omzeilen. Bovenal moet de mens toetsen en dat gaat niet buiten de zondologie om, want waar alles wordt schoongepraat daar ontstaat de zelfgenoegzaamheid die niet meer kritisch is op zichzelf. Gebrek aan zondologie is dus ook fataal in het toetsen. Hier zien wij het belang van de kerkscheuring van 1953.

Verabsolutering is een groot gevaar, stelt Dooyeweerd. We kunnen stellen dat de zondologie hier tegenover gesteld moet worden. Niet zomaar als dogma, maar als filosofie.

In plaats van kringetjes om de gedachten te zetten en er kritisch en toetsend mee om te gaan grijpt de mens voortijdig ernaar als naar verboden vruchten, en rent ermee weg, en vergoddelijkt het snel en zo ook zichzelf, en waant zich dan in het laodiceaanse paradijs, Jezus als ezel gebruikend, want die wordt voor hun karretje gespannen. Dat is wat de Jezus-afgoderij is, als een moderne, westerse drugs, terwijl men dus moet leren kringetjes te maken om hun gedachten en te leren nuanceren.
